

★ CHRISTINA BOUTRUP ★

KINA
SWEET
& SOUR

Erfaringer fra danskere, der tør satse på Kina

CHRISTINA BOUTRUP

Kina – sweet & sour

Erfaringer fra danskere, der tør satse på Kina

Gyldendal Business

Kina – sweet & sour

Erfaringer fra danskere, der tør satse på Kina

Af Christina Boutrup

© Gyldendal A/S 2011

Omslag: Stuntfire ved Søren Ditlefsen

Kort: Mikkel Damsgaard

Sats: Pamperin & Bech

Tryk: Scandinavian Book

ISBN: 978-87-02-09726-9

1. udgave, 1. oplag

Printed in Denmark

Kopiering fra denne bog må kun finde sted på institutioner,
der har indgået aftale med Copy-Dan, og kun inden for de
i aftalen nævnte rammer.

Gyldendal Business

Klareboderne 3

1001 København K

Tlf. 33 75 55 55

www.GyldendalBusiness.dk

Indhold

Forord 7

Kina går i blodet 10

1 Verdens navle 13

2 Industrien flytter hjemmefra 25

3 Verdens største marked 34

4 Tvunget til Kina 42

5 Middelklassens yndling 53

6 Go West 74

7 Iværksætterdrømme 93

8 Den bitre eftersmag 106

9 Chinatown i Glostrup 124

10 Samvittigheden på den anden side af jorden 137

11 Hokus pokus guanxi 156

12 Arlas fornuftsægteskab 171

13 Det store kulturchok 187

14 Danmarks Kina-strategi 203

15 Kina 3.0 221

Efterskrift 239

Ordlister 241

Register over virksomheder 242

Litteratur 244

Verdens navle

第一章

Kina er blevet en magnet for danske virksomheder, der går efter at få del i det attraktive vækstmarked. Landets økonomiske mirakel drager, og danskerkolonien i Shanghai vokser hurtigere end noget andet sted i verden.

Det er varmt og fugtigt, og luften er klistret. Det er næsten ulideligt at sidde så tæt en sommerdag i Shanghai. Alligevel har 50 danskere trodset regnen og det deraf følgende trafikale kaos for at bruge en søndag formiddag i en gammel fabriksdal med udsigt over byens imponerende skyline.

Nu fungerer den firetagers bygning som udstillingsvindue for nordiske virksomheder i forbindelse med Verdensudstillingen Expo 2010 – og som kirke. Vi er til gudstjeneste og danskerhygge i Nordic Lighthouse, som i dagens anledning er forvandlet til et meget alternativt kirkerum bestående af ganske få effekter. Et bord med hvid dug, lyserøde blomster i en vase og to stearinlys i sølvstager. Bag præsten, Iben Schnell, toner et stort Jesus-billede frem på storskærmen fra en projektor.

Der er ikke noget orgel og ingen organist. Til gengæld er der besøg af Københavns Drengekor, som ikke kun består af drenge, men også nogle velvoksne mænd med dybe stemmer.

Højtideligheden i konferencerummet af glas bliver med jævne mellemrum forstyrret af en høj tutten fra den travle Huangpuflod,

der insisterer på at minde os om, at vi er i Shanghai. Hvordan skulle man kunne glemme det?

Byen, der bliver kaldt verdens vildeste storby, hviler aldrig. Dens puls af larmende byggepladser, sekssporede motorveje og det hæsblesende tempo, hvormed alting foregår, er så pågående, at de fleste udefrakommende automatisk bliver tvunget op i et højere gear, hvor man arbejder mere og sover mindre.

Shanghai er Kinas finansielle hovedstad og blot en af de mange kinesiske millionbyer, som tilsammen udgør verdens nye økonomiske kraftcenter. Når man er her og oplever de nyrige kineseres hang til shopping og vestlig livsstil, forstår man, hvorfor mindst 600 danske virksomheder har investeret tid og penge i Kina, mens mange flere er på vej.

Det går stærkt. Så stærkt, at der i en periode blev registreret en ny dansk virksomhed hver anden dag i Shanghai-området.

Den voksende velstand i landet med verdens største befolkning – 1,3 milliarder mennesker – giver med god grund danske erhvervsledere gyldne drømme. Kina har allerede overhalet USA som verdens største bilmarked. I 2010 skubbede den kinesiske økonomi Japan af pinden og indtog pladsen som verdens næststørste økonomi. Nu er der kun supermagten USA tilbage, og alt tyder på, at Kina i 2020 er en både økonomisk, politisk og kulturel supermagt.

Det er ikke så mærkeligt, at Kina er kommet på dagsordenen i bestyrelseslokalerne. Det er her, væksten er – og skal komme fra i fremtiden. Kina er blevet så interessant for mange danske virksomheder, at der ligefrem bliver talt om et nyt hjemmemarked og Kina-centriske virksomhedsstrategier.

De største danske virksomheder som A.P. Møller - Mærsk Gruppen, Novo Nordisk, Danfoss, Grundfos, Carlsberg og Vestas har ligefrem opbygget hele organisationer i Kina med alle led i fødekæden. Lige fra produktion og salg til produktudvikling og forskning. Og flere af dem melder om årlig salgsvækst på 25-50 procent.

I dag søger udlandsdanskerne åndelig tilflugt i Sømandskirken,

som ikke har fast adresse i det ateistiske Kina, men lejer sig ind i forskellige kirker og private bygninger, når der skal afholdes kirkelige handlinger.

Stemningen er afslappet. De fleste kender hinanden. Det er hyggeligt og trygt som i en lille tidslomme, hvor man kan glemme alt om den ofte rødglødende hverdag. Men udenfor buldrer det kinesiske marked af sted, og konkurrencen er benhård. Det kræver stor fleksibilitet, vedholdenhed, gode forbindelser og ekstremt mange arbejdstimer at styre en dansk virksomhed gennem de store forhindringer og udfordringer, som er uundgåelige i Kina.

Slaget om det kinesiske marked er slaget om verdensmarkedet, og det venter lige om hjørnet. Således får de næste tre-fem år ifølge førende danske erhvervsfolk og rådgivere i Kina afgørende betydning for, hvem der på sigt vil overleve på den globale slagmark.

Derfor handler denne bog om, hvordan får vi mest muligt ud af Kina.

Hvad kan vi lære af de danske virksomheder, som har integreret sig i Kina, og af dem, der er på vej?

Undervejs skal vi møde en række spændende danskere, som alle har valgt at satse på Kina. De fleste fordi de tror på Kina. Andre fordi de er blevet tvunget til det. På godt og ondt. Men de har én ting til fælles. De har set et vindue, som står på klem. Nogle vil betragte det som tæt på at smække i. Andre vil mene, at det er halvt åbent.

Det er blevet tid til at kigge mod øst. Hellere i dag end i morgen.

Præstens prædiken tager udgangspunkt i Den Lille Havfrue, som i øjeblikket befinder sig på den anden side af floden i den danske pavillon på Verdensudstillingen. I H.C. Andersens eventyr kan havfruen ikke leve uden at elske, men bliver tvunget til at vælge mellem sit eget og sin elskedes liv. Det ender med, at hun må dø, fordi hun ikke kan gå på kompromis med kærligheden. Sådan var det også med Jesus, som døde på korset, men opstod igen, siger præsten.

At dømmes fra køen ved alteret kunne man tro, at denne gruppe danskere er meget troende, men de fleste har en meget pragmatisk

tilgang til religion og ser snarere kirken som en dansk tradition og et værdimæssigt holdepunkt i en multinational storby.

En af dem er Lotte Nørgreen, som har boet i Kina i 12 år med sin mand og tre børn. Den yngste datter, Sofie, var kun en baby på seks uger, da familien rykkede om på den anden side af jorden, fordi manden blev udstationeret for Novo Nordisk.

Lotte Nørgreen er en af initiativtagerne bag foreningen Det Danske Hus, som foruden „kirken“ arrangerer bl.a. danskundervisning, julefrokost og julebasar i danskerkolonien. Hun har taget sine to døtre med til gudstjeneste i håb om at give dem lidt danskhed. Desuden skal Sofie snart konfirmeres.

„Vores børn er opvokset i Kina, og de er globalister. Det er det bedste, vi har givet dem. Men de får nok svært ved at være rigtige danskere. Og der er altså nogle gode danske grundværdier, som er værd at holde fast i. F.eks. at se det gode i andre mennesker og vise tillid til hinanden. Og ligeværdighed. Det kan være svært at lære sine børn det, når de vokser op med chauffør og rengøringsdame. Men vi prøver ved at hilse lige så pænt på rengøringsdamen som på andre, der kommer i huset,“ siger Lotte Nørgreen, der er kendt som lidt af en power-kvinde og ravnemor blandt danskerne i Shanghai.

Bl.a. fordi hun er en af de få kvinder, som arbejder og ikke blot er medfølgende hustru. Desuden har hun i mange år været aktiv i Det Danske Handelskammer i Shanghai og er ofte også den, der viser potentielle tilflyttere rundt i byen og fortæller dem, hvad de kan vente sig af en kinesisk hverdag, af både surt og sødt. Det med ravnemoren og de medfølgende hustruer vender vi tilbage til i kapitel 13.

Gudstjenesten afsluttes med, at drengekoret synger „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme, der har jeg rod, derfra min verden går“.

Det kunne ikke være mere forkert, hvad H.C. Andersen skrev i 1850.

I hvert fald for de tusindvis af danskere, der bor og arbejder i Kina i dag. For dem og for mange andre er landet, som på kinesisk (Zhong Guo) betyder Riget i Midten, blevet verdens navle.

Deres verden udgår fra Kina. Ikke bare fordi de tilfældigvis bor

her. Men fordi de bor og arbejder i et af globaliseringens hedeste brændpunkter, som inden for de seneste år er blevet omdrejningspunkt for rigtig mange danske virksomheder.

Præsten virker, som om hun stadig har kulturchok, selv om hun har arbejdet i Hongkong og Kina i mere end et år. Hun går med sin mobile kirke i et par overfyldte bæreposer og en papkasse og prøver at finde en taxi i det øde område efter gudstjenesten.

Det er måske ikke så underligt, for hun taler kun overlevelses-kinesisk og er lidt af en pioner på sit felt i Kina. Sidste gang der var en dansk præst i Kina, var i perioden 1927-1933, og da Iben Schnell kom til i 2009, var det som at starte helt forfra. Oven i købet i et officielt ateistisk land med et småparanoidt kommunistparti ved magten.

„Der er rigtig mange besværligheder hele tiden. Jeg har måttet finde min vej selv,“ som hun siger.

F.eks. kan Det Danske Hus ikke blive anerkendt som en forening på grund af de kirkelige aktiviteter, og det er også umuligt at oprette en bankkonto. Så præsten har måttet lære at sno sig for at kunne passe sit arbejde og overleve i det eksotiske land.

Sådan har det også været for mange af de danske erhvervsfolk, der er blevet udsendt i de seneste år for at erobre det lovende vækstmarked med større eller mindre held. Forventningerne er skyskraberhøje, og direktionens forståelse for, hvor vanskeligt alting kan være i Kina, kan ofte ligge på et meget lille sted.

Det kinesiske forretningseventyr er bestemt ikke rosenrødt, selv om det ofte bliver fremstillet sådan. Hver eneste dag skal der kæmpes med store og små udfordringer. Der er f.eks. stadig en del bureaukrati i form af røde stempler, problematiske pengeoverførsler fra udlandet og besværlig afrapportering til myndighederne, som visse steder hårdnakket kræves på en gammeldags diskette.

Men det er tempoet, de konstante forandringer og de store kulturelle og sproglige barrierer, der stresser de udsendte danskere mest. Så meget, at mange familier ender med at gå i opløsning.

Noget af det mest frustrerende er, at den kinesiske lovgivning næsten altid kan gradbøjes, forhandles og modelleres efter behov. Det kan være en stor ulempe, hvis man er på udebane, og en enorm fordel, hvis man forstår at udnytte hullerne.

Det gør danskere ikke altid.

Den danske Expo-pavillon er et godt eksempel på, at den danske regering pænt har ønsket at anerkende det faktum, at verdensudstillinger, som er blevet afholdt siden 1851, er ikke-kommercielle. Samtidig har man ønsket at udnytte Verdensudstillingen med op mod 70 millioner besøgende fra primært Kina til at markedsføre Danmark som en velfærdsstat og hjemland for Den Lille Havfrue.

Det ærgerlige er, at det er en politisk korrekt løsning, som får den danske pavillon og Danmark som et foregangsland inden for grøn energi til at blegne en anelse sammenlignet med f.eks. Kina, der i den kinesiske pavillon udstiller kinesisk producerede vindmøller. Desuden har „China Corporate Pavillon“ de nyeste kinesiske teknologier udstillet til stor overraskelse for dem, der tror, at kineserne kun kan kopiere. Og til skræk og advarsel for dem, der tror, at kinesiske virksomheder kun har tænkt sig at spille på hjemmebane.

Kineserne kan og vil mere end det. Faktisk er konkurrencen fra lokale kinesiske virksomheder blevet en af de største hovedpiner for danske erhvervsledere i Kina. Ikke mindst fordi disse kinesiske opkomlinge, der ofte kun har få år på bagen, men masser af kapital i ryggen, også er begyndt at ekspandere uden for landets grænser.

Hvad stiller danske virksomheder op mod disse nye spillere på verdensmarkedet, som konkurrerer på helt andre vilkår med massiv statsstøtte?

Som beskrevet i denne bog vælger nogle danske virksomheder ligefrem at etablere sig i Kina for at studere de kinesiske konkurrenter og lære af dem for at ruste sig til den voksende internationale konkurrence. Det er ikke uden at sluge nogle store kameler, at danskerne må bøje sig i støvet for at lære af de kinesiske virksomheder, som i årevis har kopieret og tyvstjålet deres teknologi, design og knowhow.

Men de har ikke noget valg. For de kinesiske virksomheder er eks-

tremt konkurrencedygtige og har en evne til at udvikle og lancere nye produkter i et uhørt tempo. Kineserne tænker ikke så meget over tingene og laver ikke så mange forkromede forretningsstrategier. De gør som det amerikanske sportsbrand Nike. Just do it.

Set i lyset af den hårde internationale konkurrence er det paradoksalt, at det, der i Shanghai bliver kaldt årtiets største kommercielle event, bliver opfattet som et kulturfremstød, hvor Danmark bliver fremstillet som et eventyrland.

Kineserne er godt nok vilde med H.C. Andersens eventyr, men det kan danske virksomheder ikke leve af. Det kan til gengæld den japanske modetøjskæde Uniqlo, som tidligere på sommeren lancerede T-shirts med motiver fra H.C. Andersens eventyr i sine butikker i Shanghai. Og den singaporeansk ejede isbar Andersen's Ice Cream, der fører sig frem med den danske digters silhuet, det danske flag og sloganet „Of Denmark“.

Det meget enkle Expo-koncept ærgrer Torben Nielsen, som er administrerende direktør for pelsauktionshuset Kopenhagen Fur og en af de sponsorer, som har spyttet halvanden million kroner i kassen.

„Vi har været meget glade for at være sponsor, for vi har fået masser af omtale i de kinesiske medier for vores flotte modeshows med dansk pels, og det var nogle gode fysiske rammer for vores møder med kinesiske partnere og kunder. Men når det er sagt, så forstår jeg ikke, hvorfor man ikke har valgt at markedsføre nogle af de danske virksomheder, som er kendt i Kina,“ siger han.

Den danske generalkonsul i Shanghai, Susanne Hyldelund, er enig i, at den danske pavillon fremstår som meget politisk korrekt sammenlignet med mange af de andre.

„Der er nok gået lidt klassens dydsmønster i den. Men spørgsmålet er, om ikke vi står os godt ved at levere et enkelt budskab. Havfruen er blevet set af hr. og fru Kina, og over for myndighederne er symbolikken heller ikke gået tabt. Når vi vælger at transportere vores nationalklenodie hele vejen til Kina – oven i købet på hendes første udlandsrejse – så viser det, at vi mener vores engagement i Kina alvorligt,“ siger Susanne Hyldelund, som har været i Shanghai siden

januar 2009. En periode, der har været stærkt præget af forberedelserne til Verdensudstillingen, som – hvad enten man vil det eller ej – er en af årtiets største erhvervs-events. Det er ikke bare for at dyrke de diplomatiske forbindelser, at der alene i september 2010 var fire ministerbesøg fra Danmark og adskillige delegationer og fremstød fra forskellige brancher.

Desuden kunne Udenrigsministeriet i 2010 fejre 60-året for de diplomatiske forbindelser mellem Danmark og Kina. Det er ikke uden betydning, at Danmark var et af de første vestlige lande, som anerkendte Den Kinesiske Folkerepublik.

Jubilæet bliver flittigt brugt som intro til officielle taler, fordi det „varmer“ og skaber et godt link mellem det lille eventyrland fra Nordeuropa og Riget i Midten. Og dem er der mange af. Skåltalerne. Året rundt. Der går næsten ikke en uge uden et fint besøg fra Danmark.

Selv om markedskræfterne de seneste år har fået frit spil i det kommunistiske Kina, kontrollerer den kinesiske stat fortsat omkring en tredjedel af bruttonationalproduktet gennem de store statsejede industrivirksomheder. Derfor er de danske myndigheders tilstedeværelse ofte lige så afgørende som dragedans og festfyrværkeri i forbindelse med danske butiksåbninger, indvielser af nye fabrikker og kontorlokaler.

Hele tiden drager nye delegationer af erhvervsledere, læger, lærere, forskere og studerende til Kina for at opleve det økonomiske mirakel, som så ofte trækker overskrifter i danske medier. Alle vil have deres bid af den hurtigt voksende kage.

Det er ikke så mærkeligt, at man føler, man befinder sig lige midt i verdens navle, når man bor og arbejder i Kina. Intet andet sted i verden er kolonien af danskere vokset så hurtigt de seneste ti år. Aldrig tidligere har danske virksomheder investeret så mange penge i et enkelt land i så kort en periode. Ingen andre markeder har så mange danske erhvervsledere så høje forventninger til.

Interessen for Kina er slet ikke ny. Faktisk sejlede det første danske skib Fortuna fra København i 1674 med kurs mod den sydkinesiske by Fuzhou i Fujianprovinsen. Det var handelshuset Ostindisk Kompagni (forløberen for Østasiatisk Kompagni), der stod bag, og formålet var primært at købe te, porcelæn og silke i Kina.

Men de danske søfarere banede også vejen for et langvarigt venskab mellem Danmark og Kina. I forbindelse med Fortunas afrejse skrev Kong Christian 5. et brev til Kinas kejser Kangxi, hvori han roste det verdensberømte kinesiske imperium og ytrede ønske om, at venskabet mellem to så fjerne lande bedst kunne skabes gennem skibsfart og handel.

Og sådan blev det. I løbet af 1800-tallet blev Shanghai, som ligger ved Yangtzeflodens udmunding, den vigtigste handelsby i Asien for mange danske virksomheder. Heriblandt Store Nordiske Telegraf-selskab, som i 1870 styrede det meste af telegraftrafikken i Asien fra Shanghai. Også Danisco, Carlsberg og FLSmidth var aktive i Shanghai, og Østasiatisk Kompagni (ØK) havde sit asiatiske hovedkvarter i havnebyen.

Tanken om, at Store Nordiske og Østasiatisk Kompagni havde kontorer på den mondæne adresse The Bund på Shanghais berømte havnepromenade, kan vække stolthed i de fleste danskere. Her lå de side om side med store banker, handelshuse og toldkontorer på en af byens dyreste adresser. I dag har luksusforretninger som Armani og Cartier overtaget de eksklusive lejemål i de gamle, smukke europæiske bygninger, der fungerer som flagskibe i kampen om de nyrige kinesiske forbrugere.

Det er let at komme til at glemme, at Kina stadig er et kommunistisk land, når man sidder og drikker caffè latte på en af de mondæne tagterrasser på The Bund. Herfra kan man gennem sine solbriller kigge ud over byens imponerende skyline, som udenlandske journalister ynder at beskrive som en „rismark, der på blot ti år er forvandlet til en helt ny bydel med nogle af verdens højeste skyskrabere“.

Helt så simpelt er det selvfølgelig ikke. Det har taget længere tid, og der var ikke udelukkende rismarker på det areal, som i dag er Pu-

dong. Men imponerende er den. Udsigten. Det eneste, der minder mig om, at Kina stadig er et kommunistisk land, er det røde kinesiske flag, som vajer i vinden.

Alle, der bor i Shanghai, har brug for et åndehul, og mit personlige åndehul har altid været caféerne på toppen af bygningerne på The Bund, som ligger med udsigt over Huangpufloden, der deler byen i to. Eller endnu bedre: en sejltur ud til det sted, hvor floden mødes med Yangtze og ender i Det Østkinesiske Hav. Her kan man være heldig at finde både ro og frisk luft.

Jeg tænker ofte på min morfar, når jeg er her. Det er mere end 60 år siden, han som ung sømand tog turen med skibet Leise Mærsk fra New York til Shanghai. Skibet var lastet med amerikanske dollar, for dengang foregik valutatransaktioner til søs.

Det var kort tid efter, at Formand Mao havde udråbt Folkerepublikken Kina. Og kort tid før Shanghai blev lagt i dvale.

Allerede i 1930'erne var Shanghai en af verdens største byer og et vigtigt handelscentrum i Asien. Mens den store depression efter børskrakket i New York lå som en tung dyne hen over USA og Europa, var der byggeboom i Shanghai. Gaderne var fyldt med bordeller og opiumshuler, og ifølge de lokale politimyndigheder ernærede hver 13. kvinde sig helt eller delvist ved prostitution i 1935.

Ud af de ca. 100.000 udlændinge i byen var over 800 af dem danskere. De fleste af dem var erhvervsfolk, som var udsendt sammen med deres familier. Derfor opstod behovet for en dansk skole, en dansk kirke og flere danske foreninger. Heriblandt en læseklub, en tennisklub, en velgørenhedsforening og Det Danske Handelskammer, som blev etableret i 1931.

Dengang levede kinesere og udlændinge totalt adskilt, og de udenlandske kolonimagter styrede hver deres handelskoncessioner, hvor byggestilen også var præget af europæisk kultur. I den franske bydel kan man stadig drømme sig tilbage til Shanghais første storhedstid, når man spiser middag eller drikker te i en af de gamle, smukke villaer med franske balkoner og gårdhaver.

Det hele sluttede brat, da Mao kom til magten i 1949. Næsten alle udlændinge blev jaget ud af byen, og den ellers så dekadente storby, som gik under navnet Østens Paris, blev hurtigt forvandlet til et gråt industricentrum. Alle de livlige natklubber blev lukket, smukke klædedragter forsvandt fra bybilledet, og forfattere og intellektuelle blev sendt ud på landet, i arbejdslejre eller henrettet.

Også mange kinesiske erhvervsfolk valgte at flygte til Nordamerika, Taiwan og Hongkong, der frem til 1997 var en britisk koloni. Her skabte nogle af Kinas dygtigste og mest dynamiske mennesker et af efterkrigstidens største økonomiske mirakler, der senere blev porten til det kinesiske marked for mange vestlige virksomheder.

Efter Maos død i 1976 og ti års kaos med Kulturrevolutionen (1966-1976) stod kinesisk økonomi tæt på kollaps, da reformlederen Deng Xiaopeng lancerede „Den åbne dørs politik“ i 1978. Formålet var at lokke udenlandske investorer til at etablere sig og skabe arbejdspladser mod lav beskatning og billig jordleje.

Deng Xiaopeng proklamerede, at „det er lige meget, om katten er sort eller hvid, bare den fanger mus“ – skidt med, om økonomien er socialistisk eller kapitalistisk, bare den vokser. Han blev også manden, der sagde til det forarmede kinesiske folk: „At blive rig er glørværdigt.“ En sætning, som næsten alle kinesere har taget til sig i dag, og som blev startskuddet på kapitalismens indtog i det kommunistiske Kina.

Grænsebyen Shenzhen i Guangdongprovinsen var en af de fire første „særlige økonomiske zoner“ og er på godt 20 år forvandlet fra et lille fattigt fiskerleje til en af Kinas rigeste byer. Ikke mindst på grund af de otte millioner arbejdsivrige migrantarbejdere, som har forladt landdistrikterne for at søge arbejde på en af de utallige fabrikker i området, der er landets største produktionsområde.

Først i 1984 kom turen til Shanghai og 13 andre byer på den kinesiske østkyst. Og selv om Shanghai ikke var det første sted, hvor udenlandske virksomheder blev budt velkommen, så har byens historie gjort, at den hurtigt har genvundet sin gamle status som et af Asiens vigtigste finansielle centre.

Ligesom tidligere i historien er Shanghai igen blevet centrum for Kinas internationalisering og modernisering. Store Nordiske Telegrafelskab er tilbage som GN Store Nord med to nye forretningskoncepter – høreapparater og headsets, der bliver markedsført under henholdsvis GN Resound og GN Netcom.

Shanghai er genfødt, og det er danskerkolonien også. I 1990'erne var der kun en lille håndfuld danskere i Shanghai. Nu er der mindst 1.000, som er blevet draget af mulighederne for at blive en del af verdenshistoriens største økonomiske mirakel. I visse perioder har det danske generalkonsulat sågar registreret én ny dansker om dagen.

Det er sådan, behovet for en dansk præst er opstået igen, så danskerne kan blive døbt, konfirmeret og gift i Shanghai. De seneste år har der også været privat tilbud om danskundervisning til børn i folkeskolealderen. Ikke fordi børnene i hverdagen føler et stort behov for at kunne skrive og læse dansk, når de går i international skole. Mere fordi forældrene ønsker at holde fast i den danske kultur og historie.

Nutidens danske familier kommer med en helt anden attitude end deres forfædre i starten af 1900-tallet. F.eks. lærer de danske børn både engelsk og kinesisk/mandarin, som er det officielle sprog i Kina. Således er det danske modersmål det tredje sprog og ikke det første, de lærer.

Tilgangen til Kina er generelt blevet mere ydmyg, selv om der stadig findes danskere og andre vesterlændinge, som tror, at de udelukkende kommer til Kina for at lære kineserne noget. Billedet er ved at vende, og meget tyder på, at danske erhvervsledere, forskere og studerende også kan lære en hel del af kineserne.

Kina er godt i gang med at genvinde sin gamle plads i verdensøkonomien. I 1820 udgjorde kinesisk økonomi 32,4 procent af verdens bruttonationalprodukt, mens Europa stod for 26,6 procent og USA for blot 1,8 procent.

Dengang producerede kineserne te, porcelæn og silke. I dag er de leveringsdygtige i næsten alt, hvad der er brug for i Europa og USA.